

Urdu / اردو Urdū

latinisatsioon: ÜRO 1972 + KNABi täiendused

Urdu keel kasutab pärsia-araabia kirja, mida kirjutatakse paremalt vasakule. Vokaalidiakriitikuid tavakirjas ei kasutata. Tähel on kuni neli kuju, sõltuvalt seostumusest eelneva ja järgneva tähega. Kõik neli vormi on esitatud araabia tabelis, allpool on üksnes iseseisev tähekuju.

1	ا	a, i, u	11	د	d	21	ض	z	31	م	m
2	ب	b	12	ڈ	ḍ	22	ط	ṭ	32	ن, ن	n, ṇ
3	پ	p	13	ذ	z̄	23	ظ	ẓ	33	و	v, w ^B
4	ت	t	14	ر	r	24	ع	‘ ^A	34	ه (ه)	h, ḥ ^C
5	ٹ	ṭ	15	ڑ	ṛ	25	غ	gh	35	ھ	h ^D
6	ث	ṯ	16	ز	z	26	ف	f	36	ی	y
7	ج	j	17	ژ	ẓ	27	ق	q	37	ے	e, ai ^E
8	چ	ch	18	س	s	28	ک	k			
9	ح	ḥ	19	ش	sh	29	گ	g			
10	خ	ḫ	20	ص	ṣ	30	ل	l			

^A Kui tähele eelneb lühike *a*, latiniseeritakse see ‘*ā*-ga, nt مَعْمَل M‘āmūl.

^B Kui و on kuuldamatu, nagu nt mõnes pärsia päritolu sõnas خ (ḫ) järel.

^C Sõna lõpus lühikese vokaali järel (KNABis ei kasutata).

^D Märgib konsonandi aspiratsiooni.

^E Tähte ے kasutatakse üksnes sõna lõpus.

Märkus. Araabia tähel ه on urdu keeles kaks erinevat vormi: ه (ه) ja ه (ه). Viimane märgib aspiratsiooni konsonantide b, ch, d, ḍ, j, k, p, ṛ, t, ṭ järel.

Vokaalid

1	ا	a	6	ی	i	11	ای, ے	ai ^A	16	آ	(C)
2	آ	ā	7	ی	ī	12	و	o			
3	ا	á	8	و	u	13	و	au			
4	ا	á	9	و	ū	14	و	(B)			
5	آ	ā	10	ای, ے	e ^A	15	و	,			

^A Tähte ے kasutatakse sõna lõpus.

^B Ei latiniseerita; märgib vokaali puudumist.

^C Konsonandi kahekordistumine.

Märkused

- Pärsia genitiivi märgitakse originaalkirjas juhul, kui lõpus on *-e*, nt دریائے بناس Daryā-e Banās. Niisamuti märgib *ah*-lõpulisel sõnal seda *hamzah*: بحیرۂ احمر Baḥīrah-i Aḥmar.
- Araabia naisoolõppu, mida transkribeeritakse *t*-ga, tähistab latinisatsioonis *-a·t*: جمہوریہ Jamhūrya·t.
- Araabia päritolu nimedes assimileerub artikkel *al* samade reeglite alusel kui araabia keeles. Nime keskel olev artikkel kirjutatakse üldiselt nimega kokku, seejuures võib artikli vokaal muutuda: ہارون الرشید Hārūn"ar·rashīd, صلاح الدین Ṣalāḥ"ud·dīn (KNABi täiendusi transliteratiivsuse tagamiseks vt araabia tabelist).

Hääldus

ā, á, ʾā	[a:]	ī	[i:]	ř	[ɾ]	ū	[u:]
ch	[tʃ]	j	[dʒ]	sh	[ʃ]	y	[j]
ḍ	[dʒ]	ḵh	[x]	ṣ, ṣ̄	[s]	ẏ	[ʒ]
gh	[ɣ]	ñ	[ɲ]	ṭ	[t̪]	ẏ, ẏ̄, ẏ̅	[z]
ḥ	[h]	q	[q]	ṭ	[t̪]		

Teisendus ÜRO latinisatsiooni (KNAB = ÜRO)

á, ʾá	= ā	ṣ̄	= s	ẏ	= z	·	= (0)
ḥ	= h	ṭ	= t	ẏ̅	= z	"	= (0)
ṣ	= s	ẏ	= z	'	= -	_	= (0)

Vastavus Hunteri latinisatsiooniga (Pakistanis ametlikult kasutusel. KNAB = ÜRO)

á, ʾá	= a	ḥ	= h	ṣ̄	= s	ẏ	= z
-ah (ʾ)	= a	ī	= ī, i ^A	ṭ	= t	ẏ̅	= z
ā	= ā, a ^A	ḵh	= kh	ṭ	= t	'	= -, (0) ^{AC}
ḍ	= d	ñ	= n(g)	ṭh	= th		
dh	= dh	ṇ	= n	v	= w, v ^B		
gh	= gh	ř	= r	ẏ	= zh		
ḥ	= h	ṣ	= s	ẏ	= z		

^A Sõna lõpus.

^B Erandlikult, nt *i* ees.

^C Kaartidel.